

WYDANIE II/2022

e-PORADNIK

Powiat świdnicki

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

*poradnik przygotowany w ramach zadania
publicznego realizowanego
w formie powierzenia zadania przez
Zarząd Powiatu Świdnickiego*

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Publikacja bezpłatna.

E-Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z POWIATEM ŚWIDNICKIM - z dnia 13.12.2021r. o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w powiecie świdnickim w 2022r. przez organizację pozarządową

Realizator Zadania i Wydawca :

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

tel.: (81) 710-46-30

fax: (81) 746-13-24

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Autor artykułów:

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

LUBLIN, CZERWIEC 2022

Strona 1

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna.....	3
2. Odpowiedzialność hotelarza za rzeczy wniesione do hotelu	7
3. Odprowadzasz składki - czy wiesz na co możesz liczyć w ramach ubezpieczenia chorobowego i zdrowotnego?.....	12
4. Podatki a inne daniny publiczne.....	17

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Miejsca świadczenia nieodpłatnej pomocy

I punkt

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	10:00-14:00	Starostwo Powiatowe w Świdniku ul. Niepodległości 13 II piętro, pokój 56
Wtorek	08:00-12:00	
Środa	08:00-12:00	
Czwartek	08:00-12:00	
Piątek	08:00-12:00	

II punkt -

TRAWNIKI

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	8.30 - 12.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630
Wtorek	-	-
Środa	11.30 – 15.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630
Czwartek	-	-
Piątek	8.30 – 12.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630

III punkt -

MEŁGIEW

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	-	-
Wtorek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Środa	-	-
Czwartek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Piątek	-	-

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr 691 965 484 i elektronicznie: sslusarski@powiatswidnik.pl

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń.

Na jaką pomoc możemy liczyć?**Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:**

- ✓ poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym
- ✓ oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym
- ✓ w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowoadministracyjnym,
- ✓ wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,
- ✓ przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym,
- ✓ sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań,
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- ✓ działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji
- ✓ nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatna mediacja obejmuje

- ✓ poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających
- ✓ przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- ✓ przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej
- ✓ przeprowadzenie mediacji
- ✓ udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Nieodpłatna mediacja **nie obejmuje** spraw, w których:

- ✓ sąd lub inny organ wydał postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- ✓ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Kto może skorzystać?

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej. Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatne porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, składa pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową nie są w stanie przybyć do punktu mogą otrzymać poradę przez telefon lub przez Internet. Bliższe informacje pod numerem telefonu podanym do zapisów.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875) wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.), zgodnie z którymi nieodpłatna pomoc prawna obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Dyżury specjalistyczne w ramach systemu nieodpłatnej pomocy prawnej

W dniu 1 stycznia 2022 roku w ramach systemu nieodpłatnej pomocy uruchomiony został projekt punktów specjalistycznych, w których odbywają się dyżury specjalistyczne w dedykowanych punktach w całej Polsce.

W przypadku potrzeby porady specjalisty z jednej ze wskazanych na liście dziedzin, można zarejestrować się na wybrany dyżur specjalistyczny - niezależnie od swojego miejsca zamieszkania.

Jeżeli nie można skorzystać z porady stacjonarnie – należy umówić się na wizytę zdalną (czyli przy użyciu środków porozumiewania się na odległość takich jak telefon lub komunikator internetowy).

W celu umówienia wizyty należy odszukać na stronie internetowej właściwego powiatu numer do zapisów telefonicznych albo odpowiedni adres e-mail.

Edukacja prawna

Edukacja prawna jest procesem ustawicznym, prowadzonym wobec obywateli w każdym wieku. Edukacja młodzieży szkolnej obejmuje wiedzę na temat podstawowych praw oraz obowiązków, funkcjonowania profilaktyki i zwalczania przestępstw a także funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ma ona na celu zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu oraz uwrażliwieniu na potrzebę zachowania porządku prawnego.

Szczególną wartość w edukacji prawnej mają metody aktywizujące oraz zajęcia praktyczne poruszające zagadnienia prawne. Pozwalają one uczniom skonfrontować ich dotychczasowe doświadczenie i poglądy z uniwersalnymi wartościami oraz literą prawa. To wyposaża ich w wiedzę i kształtuje umiejętność rozwiązywania problemów.

2. Odpowiedzialność hotelarza za rzeczy wniesione do hotelu

Wakacje najlepsze pod słońcem – marzenie każdego urlopowicza. Większość z nas głównie zajmuje się planowaniem swojego odpoczynku, zwiedzaniem i miejscowymi atrakcjami. Mniejszą uwagę poświęcamy miejscu zakwaterowania, traktując je jedynie jako niezbędne miejsce noclegowe. Ale warto zadbać również o poziom usług świadczonych w hotelu, czy chociażby znać swoje prawa jako gościa hotelowego, a także obowiązki hotelarza, tak aby w sytuacji powstania szkody wiedzieć czego się domagać i jak odzyskać poniesione straty.

Usługi hotelarskie

Usługi hotelarskie – zdefiniowane w ustawie o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (dalej jako: UHiT) – jest to krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych (art. 3 pkt 8 UHiT).

Odpowiedzialność hotelarza

Goście hotelowi, będący na wakacjach lub w podróży służbowej, przyjeżdżają do hotelu ze swoim bagażem, za który odpowiedzialność ponosi właściciel obiektu.

Odpowiedzialność hotelarza za rzeczy osoby korzystającej z usług hotelu wynika wprost z Kodeksu cywilnego (dalej jako: KC) i powstaje z chwilą ich wniesienia do hotelu, gdyż utrzymujący zarobkowo hotel jest odpowiedzialny za utratę lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez gości – osoby korzystające z usług hotelu (art. 846 §1 KC).

Rzecz wniesioną jest taka, która w czasie korzystania przez gościa z hotelu znajduje się w nim, albo poza nim, a została powierzona właścicielowi, lub osobie u niego zatrudnionej, albo umieszczona w miejscu przez nich wskazanym, lub przeznaczonym na ten cel. Jest nią także rzecz, która w krótkim, zwyczajowo przyjętym czasie, przed lub po korzystaniu z gościa z hotelu, została powierzona właścicielowi hotelu lub jego pracownikowi albo umieszczona w miejscu przez nich wskazanym lub przeznaczonym na ten cel (art. 846 §2 i 3 KC).

WAŻNE

Pojazdy, rzeczy w nich pozostawione oraz zwierzęta, nie są uważane za rzeczy wniesione.

Właściciel hotelu nie odpowiada za pozostawiony na parkingu pojazd i wszystkie rzeczy, które w nim zostały. Nie ponosi też odpowiedzialności za podróżujące i pozostające z gościem zwierzęta. Co do pojazdów i zwierząt gościa można zawrzeć z hotelem odrębną umowę powierzenia, co jest rzadką praktyką oraz wiąże się z dodatkowym wynagrodzeniem dla hotelu.

Wyłączenie odpowiedzialności hotelu

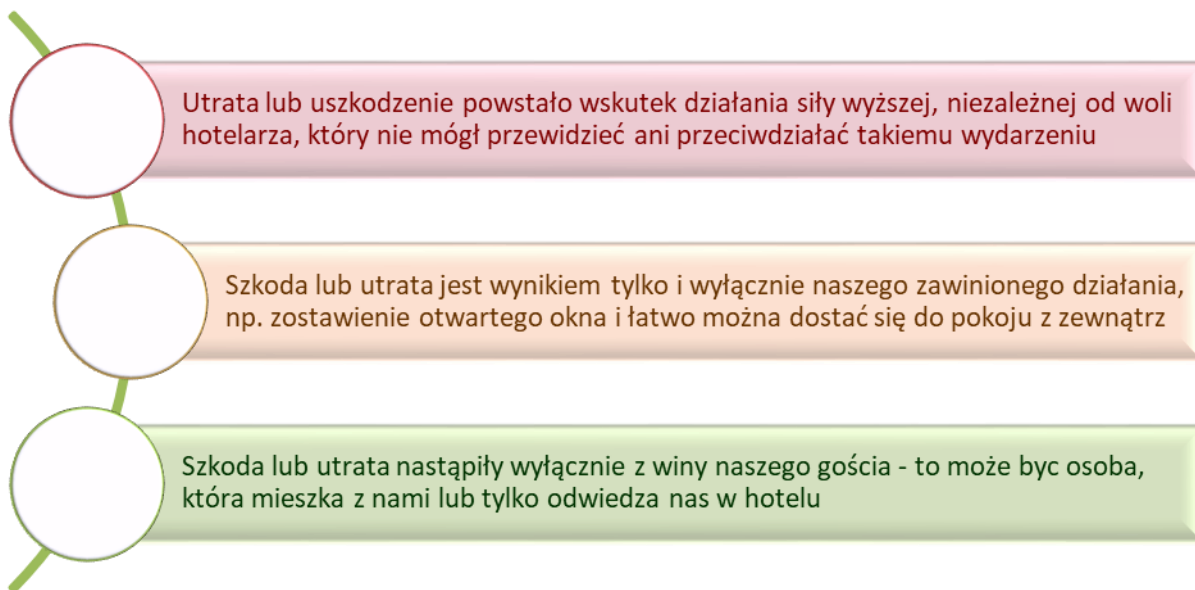
Właściciel hotelu nie może swojej odpowiedzialności ograniczyć ani wyłączyć przez zawarcie z klientem umowy, w której stwierdzi, że za rzeczy gościa hotelu nie odpowiada, ani też przez ogłoszenie, np. wywieszenie takiej informacji w recepcji.

WAŻNE

Próby uchylenia się przez hotelarza od odpowiedzialności za rzeczy wniesione przez klienta do hotelu nie wywierają żadnych negatywnych skutków prawnych wobec konsumenta, ani nie uszczuplają jego praw, ponieważ **wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności** hotelu, o przez umowę lub ogłoszenie nie ma skutku prawnego.

Są tylko trzy sytuacje w Kodeksie cywilnym, z których wynika, że gość hotelowy nie może domagać się od hotelarza odszkodowania za swoje rzeczy, gdy doszło do utraty lub uszkodzenia wskutek działania siły wyższej (niezależnej od woli hotelarza), z właściwości samej rzeczy albo w wyniku tylko i wyłącznie zawinionego działania samego klienta hotelu (poszkodowanego) lub osoby trzeciej będącej gościem klienta, np. pozostawienie otwartego okna na parterze w pokoju hotelowym, albo niezamknięcie drzwi na klucz w chwili wyjścia z pokoju.

Za co hotel nie odpowiada

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Granica odszkodowania za szkody

Odpowiedzialność materialna hotelarza za szkody spowodowane utratą lub uszkodzeniem rzeczy (nawet kosztowności) wniesionych przez gości **jest ograniczona**:

- **stosunku do jednego gościa**, maksymalna odpowiedzialność ograniczona jest do kwoty równej stukrotnej cenie wynajęcia pokoju, liczonej za jedną dobę w razie utraty lub uszkodzenia więcej niż jednej rzeczy
- **za jedną rzecz** nie może przekroczyć wysokości pięćdziesięciokrotnej należności za zakwaterowanie liczonej za dobę.

Jest to maksymalna wysokość odszkodowania. Jeżeli wyrządzona szkoda ma niższą wartość, klient hotelu może domagać się tylko kwoty odpowiadającej poniesionym przez stratom.

PRZYKŁAD

Panu Robertowi w czasie pobytu w hotelu ukradziono laptop, którego cena wynosiła 8.000 PLN. Takiej też kwoty zażądał od hotelu tytułem odszkodowania. Cena pokoju za dobę w tym hotelu wynosiła 120 PLN. Hotel odmówił wypłaty żądanej kwoty, ale skłonny był zapłacić Robertowi 4.000 PLN. Maksymalna wysokość odszkodowania przysługująca poszkodowanemu to kwota 6000 PLN, gdyż odpowiedzialność hotelarza za jedną rzecz nie może przekraczać 50-krotnej wysokości opłaty za pokój, liczonej za jedną dobę. Jeżeli Robert udowodni, że wartość skradzionego laptopa wynosiła więcej niż 4000 PLN, ma realną szansę uzyskać wyższe odszkodowanie, aż do sumy 6 000 PLN.

Podane limity finansowe nie mają zastosowania do sytuacji, gdy hotelarz przyjął rzeczy na przechowanie albo odmówił ich przyjęcia, mimo że był do tego zobowiązany oraz kiedy szkoda wynikła z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa jego bądź osoby u niego zatrudnionej.

Ograniczenia odpowiedzialności hotelu nie występują w następujących przypadkach

Hotel (lub jego pracownik) przyjął rzecz na przechowanie	Hotel (lub jego pracownik) odmówił przyjęcia rzeczy na przechowanie, a miał taki obowiązek
Szkoda wynikła z winy umyślnej właściciela hotelu lub jego pracownika	Szkoda wynikła z rażącego niedbalstwa właściciela hotelu lub jego pracownika

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Utrzymujący zarobkowo hotel jest obowiązany przyjąć na przechowanie:

- pieniądze
- papiery wartościowe
- cenne przedmioty, np. kosztowności
- rzeczy mające wartość naukową, artystyczną, historyczną i in.

Odmowa przyjęcia tych rzeczy jest możliwa wówczas, gdy zagrażają one bezpieczeństwu albo jeżeli w stosunku do wielkości lub standardu hotelu albo podobnego zakładu mają zbyt dużą wartość, a także wtedy, gdy zajmują zbyt dużo miejsca. Decyzja w tym przedmiocie dotyczy właściciela hotelu, choć wydaje się mało prawdopodobne, by osoba przewożąca dużą ilość gotówki czy innych kosztowności decydowała się na nocleg w tanim motelu.

Obowiązki poszkodowanego

W razie utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych do hotelu poszkodowany zobowiązany jest **niezwłocznie zawiadomić** o tym **hotelarza**, w przeciwnym razie jego roszczenia wygasają. Dla celów dowodowych należy zrobić to w formie pisemnej. W praktyce zgłoszenia takie są dokonywane jeszcze w momencie pozostawania w hotelu, gdyż to najczęściej już na miejscu gość stwierdza uszkodzenie lub utratę przedmiotu.

Jeżeli **skradziono rzeczy w hotelu** (dotyczy zarówno hoteli w kraju, jak też za granicą, jeżeli umowa była zawarta w Polsce) **w czasie trwania wycieczki**, wówczas roszczenia odszkodowawcze należy kierować bezpośrednio do biura podróży, które było organizatorem wypoczynku. O fakcie kradzieży należy również zawiadomić hotelarza w celu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Umowa o świadczenie usług turystycznych ma charakter umowy pakietowej i nie

należy jej dzielić na poszczególne świadczenia (wyżywienie, zakwaterowanie, przelot) i do każdego z nich stosować innych przepisów, właściwych dla danego świadczenia. Wobec poszkodowanego turysty odpowiedzialność ponosi organizator turystyki.

Termin przedawnienia

Roszczenia o naprawienie szkody **przedawniają się z upływem sześciu miesięcy** od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie. Termin ten w żadnym wypadku nie może jednak przekroczyć roku od dnia, w którym gość przestał korzystać z usług hotelu.

JEDNAK PAMIĘTAJ!

Roszczenie o naprawienie szkody z powodu utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych do hotelu lub podobnego zakładu wygasa, jeżeli poszkodowany po otrzymaniu wiadomości o szkodzie nie zawiadomił o niej niezwłocznie prowadzącego hotel lub inny podobny zakład.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dn. 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2211)
- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 511)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik

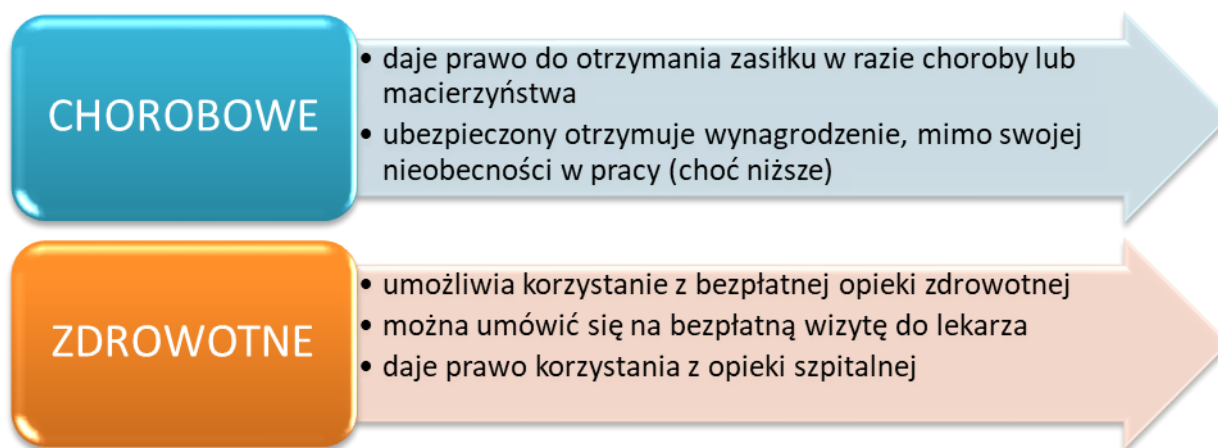
3. Odprowadzasz składki - czy wiesz na co możesz liczyć w ramach ubezpieczenia chorobowego i zdrowotnego?

Każdy, a szczególnie osoby posiadające rodzinę na utrzymaniu lub osoby aktywne zawodowo odprowadzają składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, które uprawniają do leczenia oraz korzystania z publicznej służby zdrowia. Większość pracujących odprowadza składki na ubezpieczenie chorobowe. Od niemal każdej aktywności zawodowej należy odprowadzić składkę zdrowotną. Nie wszyscy płacący składki wiedzą czym one się różnią i przed czym zabezpieczają.

Ubezpieczenia chroniące przed utratą zdrowia

Każdy może zachorować. Każdy ma prawo zabezpieczyć się przed przykrymi skutkami choroby. Oba ubezpieczenia – chorobowe oraz zdrowotne – można zaliczyć do grupy ubezpieczeń ochronnych, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa medycznego i socjalnego osobom, które z powodu zajścia określonych przez prawo zdarzeń zdrowotnych nie mogą pracować, więc nie mogłyby utrzymać się z własnej pracy albo nie mogłyby podjąć leczenia z braku odpowiednich funduszy, gdyby nie ubezpieczenie chorobowe i zdrowotne. Dzięki tym ubezpieczeniom osoba ubezpieczona ma prawo do darmowej opieki lekarskiej, płatnego zwolnienia lekarskiego, czy refundacji (pełnej albo częściowej) kosztów zakupu niektórych leków.

Podstawowe różnice pomiędzy ubezpieczeniem chorobowym a zdrowotnym

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Wielu ubezpieczonych traktuje ubezpieczenie chorobowe i zdrowotne niemal tak samo, niczym synonimy. Z uwagi na wspólne odprowadzanie składek do ZUS często ubezpieczenie zdrowotne zaliczane jest, niesłusznie, do ubezpieczeń społecznych. Pomimo pewnych podobieństw obu

rodzajów ubezpieczeń, bo niewątpliwie oba mają związek z naszym zdrowiem oraz jego ochroną, to jednak każde z nich ma inny cel systemowy, czemu innemu służy i inne dobro chroni. Poza tym każde nich jest uregulowane przez odmienne ustawy.

Ubezpieczenie chorobowe

Ubezpieczenie chorobowe wchodzi w skład ubezpieczeń społecznych. Chroni pracowników w przypadku niezdolności do wykonywania obowiązków z powodu choroby. W sytuacji konieczności zwolnienia lekarskiego chroni przed utratą dochodów nie tylko w razie choroby, ale również w czasie ciąży i porodu, czy konieczności opieki nad chorym dzieckiem. W ramach tego ubezpieczenia ubezpieczony ma prawo otrzymać zasiłek, który pomimo niezdolności do świadczenia pracy, chroni przed utratą zarobku i gwarantuje środki na życie i utrzymanie rodziny.

Ubezpieczenie zdrowotne

Ubezpieczenie zdrowotne to ubezpieczenie, które gwarantuje ubezpieczonemu świadczenie opieki zdrowotnej i ochronę zdrowia. W ramach ubezpieczenia zdrowotnego ma prawo do bezpłatnego leczenia, rehabilitacji, pobytu w szpitalu, w sanatorium, czy profilaktyki zdrowotnej.

Uprawnienia z ubezpieczenia chorobowego

Opłacenie składki chorobowej i podleganie ubezpieczeniu chorobowemu pozwala ubezpieczonemu na korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, takich jak:

- zasiłek chorobowy
- świadczenie rehabilitacyjne
- zasiłek wyrównawczy
- zasiłek macierzyński
- zasiłek opiekuńczy

Prawo do zasiłku chorobowego osoba nabywa po upływie ustalonego okresu ubezpieczenia (okres wyczekiwania). Okres ten jest zróżnicowany w zależności od charakteru ubezpieczenia.

Jeśli ubezpieczony podlega ubezpieczeniu chorobowemu:

Obowiązkowo

- prawo do zasiłku nabywa po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego

Dobrowolnie

- prawo do zasiłku nabywa po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Miesięczny zasiłek chorobowy, w tym za okres pobytu w szpitalu, wynosi 80% podstawy wymiaru zasiłku. Natomiast 100% podstawy wymiaru przysługuje za czas pobytu w szpitalu, jeśli niezdolność do pracy wynika z powodu wypadku w drodze do pracy albo z pracy albo w czasie ciąży. Zasiłek chorobowy ma limit. Maksymalny czas pobierania zasiłku to 182 dni albo 270 dni w przypadku niezdolności do pracy w czasie ciąży i w razie zachorowania na gruźlicę.

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje osobie zgłoszonej do ubezpieczenia chorobowego, za którą odprowadzane są składki chorobowe. Prawo do tego świadczenia przyszuje się po wyczerpaniu limitu zasiłku chorobowego. Jeśli po wyczerpaniu 182 dni zasiłku chorobowego, pracownik nadal nie jest zdolny do pracy, a jego dalsze leczenie lub rehabilitacja dobrze rokuje i możliwy jest jego powrót do pracy, może wnioskować o świadczenie rehabilitacyjne. Decyzja należy do lekarza orzecznika ZUS.

W pierwszych 3 miesiącach (90 dni) pobierania świadczenia osoba otrzyma 90% podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Natomiast od 4 miesiąca przysługuje 75% podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Kobieta w ciąży otrzyma 100% podstawy wymiaru zasiłku. Podobnie 100% otrzyma osoba w razie niezdolności do pracy w skutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

WAŻNE

Maksymalny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego wynosi do 12 m-cy.

Po tym okresie prawo do tego świadczenia wygasa.

Chory może złożyć wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Z zasiłku wyrównawczego mogą skorzystać wyłącznie pracownicy ze zmniejszoną sprawnością do pracy, gdy ich wynagrodzenie zostało obniżone poprzez poddanie się rehabilitacji zawodowej w celu adaptacji lub przyuczenia do określonej pracy. Zasiłek może być wypłacany z ubezpieczenia wypadkowego w przypadku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, lub z ubezpieczenia chorobowego (w pozostałych przypadkach).

Świadczenie to można otrzymywać od dnia rozpoczęcia rehabilitacji przez max. 24 miesiące. Prawo do świadczenia kończy się w dniu zakończenia rehabilitacji zawodowej pracownika i przesunięcia do innej pracy lub gdy z uwagi na stan zdrowia ubezpieczonego rehabilitacja zawodowa stała się niecelowa.

WAŻNE

Zasiłek wyrównawczy – różnica między przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających rehabilitację a wynagrodzeniem miesięcznym, które osiąga pracownik podczas pracy z obniżonym wynagrodzeniem.

Zasiłek macierzyński przysługuje osobom, które:

- urodziły dziecko
- przyjęły na wychowanie dziecko w wieku do 7 roku życia i wystąpiły do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia
 - a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia
- przyjęły na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7 roku życia
 - a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do 10 roku życia

Zasiłek macierzyński przysługuje niezależnie od czasu ubezpieczenia. Przysługuje nawet, jeśli poród odbędzie się dzień po zgłoszeniu się do ubezpieczenia. Wypłata zasiłku dokonywana jest przez okres trwania urlop macierzyńskiego – od 20 do 37 tygodni w zależności od ilości dzieci w jednym porodzie lub ilości dzieci przyjętych jednocześnie na wychowanie. Wysokość zasiłku uzależniona jest od wyboru osoby uprawnionej. Może być to albo 80% przez cały okres 1 roku albo 100% przez okres pobierania zasiłku macierzyńskiego i 60% przez okres pobierania zasiłku rodzicielskiego.

Urlop rodzicielski – zarówno matka, jak i ojciec mają prawo skorzystać z dwudzielnego, czteromiesięcznego urlopu rodzicielskiego. Urlop rodzicielski można wziąć do 32 tygodni przy urodzeniu jednego dziecka i do 34 tygodni przy jednoczesnym urodzeniu więcej niż jednego dziecka.

Zasiłek opiekuńczy, czyli opieka na dziecko chore, czas zwolnienia lekarskiego wystawianego na rodzica dziecka, który będzie sprawował nad nim osobistą opiekę w czasie choroby. Zasiłek opiekuńczy wynosi 80% podstawy wymiaru i przysługuje na dziecko do 14 roku życia – limit 60 dni. Na chore dziecko powyżej 14 roku życia limit ten wynosi 14 dni w roku. W przypadku dziecka niepełnosprawnego zasiłek można otrzymać do 18 roku życia dziecka – limit 30 dni.

Uprawnienia z ubezpieczenia zdrowotnego

Większość Polaków podlega **obowiązkowi ubezpieczenia**. Ustawa wymienia kilkadziesiąt grup osób podlegających obowiązkowi ubezpieczenia. Są to, m.in. pracownicy, jednoosobowi przedsiębiorcy, osoby na umowie agencyjnej lub umowie zlecenia, duchowni, żołnierze, policjanci, posłowie i senatorowie, sędziowie i prokuratorzy, emeryci i renciści, uczniowie i studenci, bezrobotni, osoby pobierające zasiłek lub korzystające z urlopu wychowawczego, itd.

Ubezpieczenie zdrowotne obejmuje świadczenia opieki zdrowotnej, m.in.: wizyty lekarskie, zabiegi i pobyt w szpitalu, refundację recept i niektórych środków leczniczych. Nie obejmuje wypłaty zasiłków chorobowych i macierzyńskich – te są finansowane z ubezpieczenia chorobowego.

Jeżeli dana osoba nie ma tytułu do ubezpieczenia, powinna zostać do niego zgłoszona jako członek rodziny. Niezależnie od ilości osób zgłoszonych do ubezpieczenia, składka wynosić 9%.

Ubezpieczenie dobrowolne

Osoby **niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia**, np. wykonujące pracę z umowy o dzieło, , pracownicy na urlopie bezpłatnym, mogą się **ubezpieczyć dobrowolnie** – pisemny wniosek do NFZ.

Warto przystąpić do ubezpieczenia dobrowolnie, ponieważ ubezpieczenie uchroni przed ewentualnymi kosztami za pobyt w szpitalu i opiekę medyczną.

Prywatne ubezpieczenie zdrowotne - dodatkowe

Wadą publicznej opieki zdrowotnej są długie kolejki do specjalistów – na wizytę u specjalisty trzeba czekać nawet kilkanaście miesięcy, tymczasem pomoc lekarska najczęściej potrzebna jest od razu. Prywatne ubezpieczenie zdrowotne – zwykle dwa warianty: podstawowy lub rozszerzony – to przede wszystkim gwarancja otrzymania szybkiej pomocy. Różnica między wariantami dotyczy m.in. liczby lekarzy specjalistów oraz usług, z których można skorzystać.

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 109 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1133 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.)*

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/mediator

4. Podatki a inne daniny publiczne

Współcześnie pieniądze, które trafiają do Skarbu Państwa, województwa, powiatu albo gminy, które następnie są wykorzystywane na potrzeby realizacji zadań publicznych, dzięki którym Skarb Państwa lub samorządy mogą inwestować w rozwój oświaty, służby zdrowia, drogi, różnego rodzaju infrastrukturę, obronność, policję, itp. są obowiązkowym świadczeniem pieniężnym pobieranym od obywateli. Świadczenie to nazywane jest podatkiem albo daniną publiczną. Dla większości osób oba te pojęcia mają takie samo znaczenie i traktowane są zamiennie, jak synonimy. Jednak pomiędzy podatkiem a innymi daninami publicznymi występują istotne różnice.

Istota podatku

Podatek jest świadczeniem pieniężnym na rzecz państwa lub innego zw. publicznoprawnego o charakterze: przymusowym, powszechnym, bezzwrotnym, nieodpłatnym, pobieranym na podstawie odpowiednich przepisów prawa.

Elementy stałe podatku – definicja podatku z Ordynacji podatkowej (art. 6)

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Począwszy od zmian ustrojowych na początku lat 90. XX w. podatki na nowo zaczęły odgrywać znaczącą rolę w Polsce. Obecnie są jednym z podstawowych instrumentów wpływania przez Państwo na gospodarkę. Szczególne znaczenie mają jako: podstawowe źródło dochodów budżetu Państwa oraz z powodu powszechności opodatkowania obejmuje swoim zasięgiem oddziaływania niemal wszystkich (osoby prawne i inne jednostki organizacyjne oraz osoby fizyczne). Rozpatrując każdą dziedzinę działalności prywatnej, gospodarczej czy publicznej można spotkać się z uwzględnianiem podatków przy jej prowadzeniu.

W polskiej literaturze finansowej wyrażany jest pogląd, że podatek jest instytucją prawno-ekonomiczną.

Podatek jako kategoria ekonomiczna oznacza przejęcie na rzecz Państwa (lub związku publicznoprawnego) od podmiotów im podporządkowanych części ich przychodów, dochodów lub majątku. Brana jest pod uwagę rola podatków w mechanizmie gospodarczym. Badana jest również współzależność między podatkami a cenami, kosztami, płacami, zyskiem, stopą procentową, itd.

Podatek jako instytucja prawna jest abstrakcyjnym stosunkiem prawnym. Ma przy tym swoje charakterystyczne cechy, które pozwalają odróżnić go od pozostałych świadczeń publicznoprawnych. Prezentowane w literaturze definicje podatku (przez różnych autorów) mimo, że różnią się od siebie, jednak zawsze wskazują na niezmiennie, stałe cechy podatku.

Danina publiczna

Nie ma definicji „daniny publicznej” chociaż pojęcie to występuje w art. 217 Konstytucji, który stanowi, że nakładanie podatków, **innych danin publicznych**, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

W związku z powyższym środki publiczne czyli dochody publiczne to przede wszystkim podatki, a poza tym składki, opłaty, dopłaty, cła, i in.

Podatek	• świadczenie nieodpłatne
Opłata	• świadczenie odpłatne • np. opłata za wydanie zezwolenia, koncesji
Dopłata	• świadczenie ponoszone przez określony podmiot jako udział w kosztach urzędów państwowych • np. melioracyjna, adiacencka, planistyczna

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Opłata jest to świadczenie pieniężne na rzecz Państwa lub innego związku publicznoprawnego (jednostki samorządu terytorialnego – dalej jako JST) o charakterze przymusowym, powszechnym, bezzwrotnym i odpłatnym, pobieranym na podstawie odpowiednich przepisów prawa. Zgodnie z tą definicją oba pojęcia: podatek i opłata są znacznie do siebie zbliżone. Różnica związana jest z odpłatnością opłat, gdyż opłata jest ekwiwalentem za usługę świadczoną przez Państwo lub JST.

Państwo (JST) pobiera opłaty za konkretne świadczenia, czynności i usługi urzędowe. W ten sposób przerzuca część lub całość kosztów tych świadczeń na obywateli. Jest to tzw. ekwiwalentność

indywidualna. Ponośzący opłatę otrzymuje za wniesione świadczenie pieniężne określone świadczenie ze strony Państwa, chociaż z reguły niewymierne w pieniądzu, ma ono najczęściej formę określonej czynności urzędowej ze strony organów władz centralnych lub samorządowych, np.: opłata bankowa, opłata ekologiczna, opłata ewidencyjna, opłata miejscowa, opłata prolongacyjna, opłata sądowa, opłata skarbową, opłaty lokalne (w tym opłata targowa).

PAMIĘTAJ!

Podatki i opłaty różnią się również terminem poniesienia świadczenia

Obowiązek wniesienia opłaty istnieje przed dokonaniem czynności podlegającej opłacie.

Dopłaty pobierane są z tytułu korzyści związanych z działaniami Państwa lub jednostek samorządowych, np. opłata melioracyjna, czy opłata adiacencka. Inwestycje realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w związku z uchwaleniem lub zmianą miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego, mają na celu realizację zadań publicznych stojących samorządem i wynikających z ustawowych obowiązków JST-ów. Jednocześnie inwestycje publiczne poprawiają komfort życia mieszkańców danego JST i bardzo często mają wpływ na wzrost wartości ich nieruchomości. Niezaprzeczalnie położenie nieruchomości przy drodze gruntowej z licznymi „dołami” sprawia codzienne trudności z dojazdem ludności tam zamieszkałej. Zwykle sprawia też, że wartość i atrakcyjność takich nieruchomości jest niższa. Utwardzenie drogi przez gminę, jako inwestycja zrealizowana z budżetu gminy, podniesie wartość nieruchomości, dlatego mieszkańcy mogą być zobowiązani do uiszczenia dopłaty.

Natomiast **składka** jest to pieniężne świadczenie okresowe członka stowarzyszenia bądź ubezpieczonego, m.in.:

- składka na ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (OC)
- składka na ubezpieczenie zdrowotne
- składka na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe)
- składka na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
- inna składka ubezpieczeniowa

Cło

Cło jest to opłata nakładana przez Państwo na towary w związku z ich importem i eksportem dokonywanym przez granice celne Państwa, a także ich tranzytem przez jego obszar celny.

Cło stosowane głównie w funkcji ochrony rodzimego przemysłu jest podstawowym narzędziem protekcjonizmu gospodarczego. Obecnie jednak wobec postępujących procesów globalizacji cła oraz inne narzędzia ochrony rynków wewnętrznych tracą na znaczeniu, a zaczyna dominować koncepcja wolnego handlu w wymianie międzynarodowej. Wiele państw tworzy unie celne, znosząc tym samym

cła w wymianie handlowej między sobą przy jednoczesnym ujednoliceniu polityki celnej wobec krajów trzecich.

Akcyza

Podatek akcyzowy – doliczany do ceny wybranych dóbr, głównie są to dobra luksusowe lub szkodliwe dla ludzi albo środowiska. Najważniejsze wyroby, od których jest naliczany to:

- alkohol
- papierosy i wyroby tytoniowe
- benzyna i wyroby ropopochodne
- samochody

Stawki podatku akcyzowego są bardzo zróżnicowane, mogą być wyrażane procentowo (od wartości) lub kwotowo (względem ilości wyrobów) zależne od pochodzenia wyrobu (krajowy czy importowany). Podatnikami są producenci lub importerzy towarów luksusowych.

WAŻNE

Niektóre wyroby akcyzowe muszą być przed wprowadzeniem do obrotu oznaczone znakami akcyzy

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1540 ze zm.)
- Konstytucja RP (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, ze zm.)
- Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1856)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz.U. 2022 poz. 143)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator